

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

23 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor și Plămădeală Ghenadie,

juducând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Devder Djulieta împreună cu procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, și de către avocatul Tocan Rodion în interesele părților vătămate Bodiou Ion și Ceban Serghei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2020, în cauza penală în privința lui

Guțuleac Marcel xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx

și

Russu Vladimir xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.08.2016 – 23.02.2018;

Instanța de apel: 16.05.2018 – 03.12.2018;

Instanța de recurs: 14.02.2019 – 21.05.2019;

Instanța de apel: 24.06.2019 – 18.12.2020;

Instanța de recurs: 12.03.2021 – 23.11.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 23 februarie 2018, **Guțuleac Marcel** a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 4 (patru) ani, cu executarea pedepsei cu închisoarea într-un penitenciar de tip închis.

Russu Vladimir a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 4 (patru) ani, cu executarea pedepsei cu închisoarea într-un penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de părțile civile Bodiu Ion și Ceban Serghei a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că, inculpații Guțuleac Marcel și Russu Vladimir, în perioada lunii iunie 2014, abuzând de încrederea lui Bodiu Ion și Ceban Serghei, sub pretextul inițierii unor careva afaceri, urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane, aflându-se în mun. Chișinău, la intersecția str. Ion Creangă cu Eugen Coca, au primit de la ultimii suma totală de 58 000 euro, echivalentul a 1 098 027 lei (un milion nouăzeci și opt mii douăzeci și șapte), însă cu banii primiți au dispărut, sustrăgându-se de la părțile vătămate, cărora le-au cauzat o daună materială în proporție deosebit de mare.

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, a declarat apel în termen, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Guțuleac Marcel să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 12 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea societăților comerciale pe o perioadă de 5 ani. Russu Vladimir să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea societăților comerciale pe o perioadă de 5 ani. A încasa în folosul lui Bodiu Ion și Ceban Serghei dauna materială și morală cauzată, în mărimile indicate în acțiunile civile, minus sumele achitate.

În argumentarea apelului a menționat că, pe toată perioada urmăririi penale și anchetei judecătorești, inculpații, nu doar au negat faptul comiterii infracțiunii, înaintând mai multe versiuni, ci au manifestat un cinism excepțional și un dispreț față de instanță, procuror și în special față de apărători, refuzând să răspundă la întrebări, venind doar cu declarații aberante asupra evenimentelor ce au avut loc.

În condițiile date, concluzia instanței de a condamna inculpații la pedeapsa minimă prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, și anume la 8 ani închisoare fiecare, este mult prea blândă, această pedeapsa putând fi aplicată doar când inculpații conștientizau urmările grave ale faptei comise, înlăturau consecințele survenite și manifestau un comportament excepțional în fața instanței.

4. Avocatul Cernolev Ion, a declarat apel în termen, solicitând casarea sentinței în privința inculpatului Russu Vladimir, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie de achitat.

În argumentarea apelului a invocat că, declarațiile părților vătămate au un conținut contradictoriu, fiind modificate la faza urmăririi penale și în instanța de judecată.

Martorul Cucută Iurie, depozițiile căruia sunt puse la baza sentinței de condamnare, este o persoană cointeresat direct în acest caz, fiind finul de cununie a lui Bodi Ion.

Totodată, personal era cointeresat în întoarcerea sumei, deoarece anterior îi acordase cu împrumut lui Bodi Ion în suma de 20 000 euro.

Instanța de judecată în mod arbitrar a respins proba apărării, declarând CD cu înregistrări prezentat instanței de inculpatul Guțuleac Marcel ca fiind inadmisibilă, motivând că acestea au fost obținute în afara procesului penal, nu au fost autorizate de un judecător de instrucție, nu există certitudine referitor la autenticitatea sursei pe care a fost înregistrată convorbirea și nu este stabilită autenticitatea vocilor.

Pe de altă parte, instanța a acceptat ca probă și a pus-o la baza sentinței de condamnare un CD ridicat de la Bodi Ion la data de 22.04.2016, care ar conține o discuție dintre Guțuleac Marcel și Bodi Ion. Respectiva înregistrare la fel este efectuată în afara procesului penal, fără a fi autorizată de judecătorul de instrucție și fără a fi prezentat dispozitivul original cu care s-a făcut. Cu toate acestea, această înregistrare este acceptată ca probă de către instanța de judecată și pusă la baza sentinței de condamnare.

Astfel, instanța de judecată a ignorat în totalitate declarațiile lui Guțuleac Marcel și Rusu Vladimir, prin care se confirmă faptul că între aceștia sunt relații civile și banii au fost luați pentru procurarea unui microbuz, iar după refuzul lui Ceban Serghei de a prelua mașina, au fost investiți pentru procurarea țigărilor, iar ulterior au fost restituiți. Or, CD care conține înregistrarea audio a discuției purtate între Ceban Serghei și Guțuleac Marcel, Rusu Vladimir, prezentate de partea apărării în ședința de judecată se probează faptul că din banii primiți au fost cumpărate țigări, fiind ulterior restituiți lui Bodi Ion.

La adoptarea sentinței de condamnare instanța de judecată a ignorat înscrisurile din agenda inculpatului Guțuleac Marcel pentru anii 2015-2016, care au fost efectuate până la pornirea urmăririi penale și care confirmă restituirea către Ceban Serghei a banilor împrumutați. Chiar de la prima foaie a dosarului - ordonanța de începere a urmăririi penale (f.d. 1) constată că aceasta datează cu 22 aprilie 2015, fiind emisă de procurorul Popescu Corneliu, care ulterior în ședința de judecată a prezentat un proces-verbal prin care a corectat data emiterii, pentru a justifica audierea părții vătămate Bodi Ion, care avusese loc la 21 aprilie 2016, adică până la pornirea procesului penal.

Pe lângă faptul că procurorul, care la faza judecării cauzei are statut de acuzator de stat și nu mai dispune de competența funcțională, conform dispozițiilor art. 53 Cod de procedură penală, pentru a efectua careva adăugiri sau completări ale materialelor cauzei penale, care deja este remisă în instanța de judecată, nu pot fi aplicate

dispozițiile art. 249 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se corectează de însuși organul de urmărire penală, de judecătorul de instrucție sau de instanța de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu. Instanța de judecată a ignorat faptul că conform materialelor dosarului temei pentru pornirea urmăririi penale a constituit procesul-verbal prin constatarea infracțiunii din 22.04.2016 (f.d.3) și Raportul din 19.04.2016, întocmit de procurorul Popescu Corneliu (f.d.2), care nu este înregistrat în REI nr. 1.

Prin urmare, organul de urmărire penală a efectuat acțiuni de urmărire penală, precum recunoașterea în calitate de partea vătămată pe cet. Bodiou Ion la 21.04.2016, pe când nu era pornit procesul penal, fapt ce încalcă principiul legalității.

Legiuitorul în art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală indică că încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sânt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural. Consideră că urmează a fi declară nulă recunoașterea și audierea în calitate de parte vătămată a lui Bodiou Ion. Or, în cazul de față, procurorul Popescu Corneliu, nu era competent de a exercita urmărirea penală în această cauză și nici nu a justificat, contrar prevederilor art. 207 alin. (9) Cod de procedură penală, care era necesitatea de a exercita personal urmărirea penală în acest caz. Urmărirea penală s-a efectuat cu încălcarea competenței materiale, procurorul Popescu Corneliu nu deținea competența de efectuare a urmăririi penale a cauzei penale, care, potrivit legii (art. 266) Cod de procedură penală, era de competența OUP al MAI.

Schimbarea competenței putea avea loc numai în temeiul art. 271 alin. (7) Cod de procedură penală, printr-o ordonanță motivată a Procurorului General ori a adjuncților lui. Potrivit prevederilor art. 251 alin. (2), (3) Cod de procedură penală încălcarea normelor de competență după materie sau după calitatea persoanei atrage nulitatea actului procedural, nulitate care nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată la orice etapă a procesului de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv, din oficiu.

Relevă, că prima instanță nu a indicat în sentința de condamnare careva mijloace de probă prin intermediul căror să se demonstreze faptul că Rusu Vladimir ar fi întreprins careva acțiuni îndreptate spre înșelarea sau abuzul de încredere a cet. Bodiou Ion și Ceban Serghei, pe care anterior transmiterii banilor nu îl cunoștea pentru a putea vorbi de existența componentei de sustragere a bunurilor prin escrocherie.

Mai mult, partea acuzării nici nu a prezentat careva probe care să confirme că Bodiou Ion și Ceban Serghei au transmis anume suma de 58 000 euro. La transmiterea banilor nu a fost eliberată careva recipisă deși este o sumă impunătoare.

În asemenea circumstanțe, apărarea a considerat că vinovăția inculpatului

Rusu Vladimir nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, lipsind astfel atât latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, cât și cea subiectivă - în acțiunile inculpatului, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, dubiile în probarea învinuirii urmând a fi interpretate în favoarea inculpatului.

5. La 13 martie 2018, a declarat apel și avocatul Tocan Rodion, în numele părților vătămate Bodiu Ion și Ceban Serghei, solicitând casarea sentinței în latura civilă, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă depusă de părțile vătămate cu încasarea de la inculpați în mod solidar a prejudiciului material cauzat în mărime de 47 000 euro.

Apelantul a indicat că a fost probat faptul că inculpații au însușit suma de bani ce aparține părților vătămate. Pe parcursul examinării cauzei inculpații au restituit parțial prejudiciul material, în sumă de 11 000 euro, astfel restanța constituie 47 000 euro.

6. Avocatul Ticu Ion în numele inculpatului Guțuleac Marcel a declarat apel, solicitând casarea sentinței în privința inculpatului și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că, instanța de judecată nu a pus la baza sentinței nici una din probele apărării prezentate, deși același fel de probe le-a admis din partea acuzării de stat.

Astfel, de către partea apărării au fost prezentate în calitate de probe declarațiile lui Guțuleac Marcel, Russu Vladimir, a martorilor Agache Stela, Hamurari Ghenadie, Ceban Alexei precum și un CD care conține discuția dintre Ceban Serghei pe de o parte și Guțuleac Marcel cu Russu Vladimir, pe de altă parte.

Mai mult, tot în calitate de probă a apărării a fost prezentată și agenda lui Guțuleac Marcel, ridicată de către procuror în momentul efectuării percheziției la domiciliul acestuia. Urmare a examinării tuturor probelor în cadrul cercetării judecătorești a fost stabilit cu certitudine că în acțiunile lui Guțuleac Marcel lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și că în privința acestuia urmează a fi pronunțată o sentință de achitare.

În actul de acuzare este indicat cu bună-știință greșit locul unde au fost comise faptele presupus a fi infracționale. Deși în rechizitoriu locul transmiterii banilor este indicat mun. Chișinău, în realitate, după cum cunosc toate părțile procesului, banii au fost transmiși în or. Edineț și corespunde declarațiilor depuse de către inculpați.

Relevant în acest sens este faptul că exercitarea urmăririi penale în prezenta cauză nu ține de competența procurorului. Chiar și în condițiile în care am admite că procurorul s-a condus de prevederile art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală și a decis să exercite personal urmărirea penală, el nu a emis în acest sens vreo ordonanță. Doar în ordonanța privind pornirea urmăririi penale este indicat în dispozitiv că procurorul își asumă exercitarea urmăririi penale. Totodată, în conținutul ordonanței procurorul nu face trimitere la art. 270 alin. (9) Cod procedură penală, nu-l invocă și nici nu motivează în nici un fel de ce nu expediază cauza penală după competență

chiar la organul de urmărire penală de la IP Buiucani mun. Chișinău și nici nu indică de ce anume procurorul Popescu Corneliu va efectua urmărirea penală mai obiectiv și complet. O lumină în acesta problemă face Decizia Curții Supreme de Justiție din 07.05.2013, prin care a fost judecat recursul în interesul legii formulat de Procurorul General al R. Moldova cu privire la interpretarea și aplicarea art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală. Careva probe scrise care ar confirma faptul transmiterii sumei de 58 000 de euro către Ceban Serghei și Bodiou Ion lui Guțuleac Marcel nu există și nici nu poate fi, deoarece așa sumă de bani nici nu a fost primită de către Guțuleac Marcel.

Mai mult, la materialele cauzei penale există o discuție care a fost prezentată de către Bodiou Ion în care acesta menționează că trebuie să restituie suma de 33 000 de euro. Din acea discuție nu rezultă alte sume de bani, de 58 000 de euro sau altceva și faptul că Ceban Serghei ar fi împrumutat bani.

Apelantul a menționat că, Guțuleac Marcel s-a comportat cu bună-credință și chiar și în lipsa recipisei sau a vreunui alt înscris a recunoscut că a primit suma de 580 000 de lei, ceea ce la acea dată echivala cu 31 600 euro, Guțuleac Marcel a explicat circumstanțele cum au avut loc în realitate. Din cauza faptului că Bodiou Ion și Ceban Serghei nu au recunoscut faptul primirii banilor și țigărilor s-a decis ca discuția lui Ceban Serghei cu Guțuleac Marcel să fie înregistrată. Urmare a acestei discuții, care a fost prezentată în instanța de judecată s-a stabilit că Ceban Serghei a primit suma de 11 200 de euro și 51 de cutii de țigări. Chiar și dacă a recunoscut că a primit banii în sumă de 11 200 de euro în rate, Ceban Serghei din nou duce în eroare instanța de judecată și menționează că banii au fost transmiși în luna ianuarie-februarie 2017, adică în perioada când se desfășura cercetarea judecătorească.

Conform stenogramei prezentate instanței de judecată de către Guțuleac Marcel, rezultă foarte clar că Ceban Serghei recunoaște că a primit de la Guțuleac Marcel următoarele sume de bani: 37 500 lei, 22 500 de lei, 3 380 de euro, 350 de euro, 1 100 lei și 700 de euro. Tot aceste sume de bani sunt indicate ca transmise lui Ceban Serghei în agenda lui Guțuleac Marcel care a fost examinată în ședința de judecată. Această agendă, procurorul a ridicat-o de la Guțuleac Marcel în momentul efectuării percheziției la domiciliul acestuia în cadrul urmăririi penale, cu mult timp înainte de luna ianuarie-februarie 2017. Faptul că părțile vătămate doresc să dobândească avantaje materiale pe seama lui Guțuleac Marcel rezultă din nou din conținutul stenogramei pe care se conține discuția dintre Guțuleac Marcel și Ceban Serghei.

După cum rezultă din (f.d. 1) - ordonanța de pornire a urmăririi penale, urmărirea a fost pornită la 22.04.2015. Totodată, după cum rezultă din (f.d. 18), Ceban Serghei și Bodiou Ion s-au adresat Procuraturii Generale cu o cerere pentru a porni urmărirea penală la 28.03.2016. Adică rezultă că procurorul a dispus pornirea urmăririi penale înainte ca să fie sesizat de către vreo parte în acest sens.

Din materialele cauzei penale rezultă că sesizarea din 28.03.2016 înaintată de către Ceban Serghei și Bodiou Ion nu a fost înregistrată în REI-1 pentru a fi examinată

în ordinea art. 274 Cod de procedură penală.

Mai mult, neglijând respectarea acestor norme, procurorul Popescu Corneliu își asumă atribuțiile procurorului ierarhic superior, de sine stătător își repartizează sesizarea pentru examinarea în ordinea art. 274 Cod de procedură penală și ulterior dispune pornirea urmăririi penale.

La 21.04.2016, adică până la pornirea urmăririi penale și până la înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune, procurorul Popescu Corneliu efectuează acțiuni de urmărire penală și anume: emite ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată a lui Bodi Ion.

La materialele cauzei penale nu există procesul-verbal de audiere a victimei Bodi Ion.

Totodată nu există cererea victimei Bodi Ion fixată fie în procesul-verbal de audiere a victimei, fie printr-o cerere separată de a fi recunoscut în calitate de parte vătămată.

În aceste condiții, ordonanța din 21.04.2016 emisă de procurorul Popescu Corneliu prin care Bodi Ion a fost recunoscut în calitate de parte vătămată este lovită de nulitate. Din motivele enunțate mai sus este lovit de nulitate și procesul-verbal de audiere părții vătămate Bodi Ion din aceeași dată - 21.04.2016 (f.d. 12, 13).

Esența discuțiilor de pe CD-uri este următoarea: în primul CD Bodi Ion cere de la Guțuleac Marcel bani, comunicându-i că a luat cu împrumut suma de 33 000 de euro și totodată vorbesc despre țigări, în cel de-al doilea CD, Ceban Serghei recunoaște că a primit 71 de cutii de țigări care valorau 7500 de lei cutia, în total 532 500 lei și mai multe sume de bani în tranșe. Ambele CD-uri au fost dobândite în afara procesului penal, fără autorizarea judecătorului de instrucție, nefiind stabilită autenticitatea vocilor și nefiind stabilită autenticitatea sursei de înregistrare. Într-un caz un CD, cel prezentat de către procuror este admis în calitate de probă, iar în cel prezentat de către Guțuleac Marcel este exclus din dosar în calitate de probă.

Partea apărării a solicitat instanței de judecată să fie dispusă o expertiză fonoscopică anume pentru a stabili autenticitatea vocilor. Instanța de judecată a respins această cerere a părții apărării, ulterior în sentință motivează că nu este stabilită autenticitatea vocilor.

În cadrul procesului penal a fost solicitată anularea actelor de urmărire penală în condițiile art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, care pot fi invocate la orice etapă a procesului penal.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2018, apelurile declarate de către procuror, de avocații Cernolev Ion și Ticu Ion au fost respinse ca fiind nefondate. A fost admis apelul avocatului Rodion Tocan, casată sentința în latura civilă și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost admisă acțiunea civilă înaintată de către Bodi Ion și Ceban Serghei. S-a dispus încasarea în mod solidar de la Guțuleac Marcel și

Russu Vladimir a prejudiciului material în beneficiul lui Bodi Ion în sumă de 27 500 euro și lui Ceban Serghei în mărime de 19 500 euro. În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute fără modificări.

8. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către procuror, care a solicitat casarea acesteia în partea individualizării pedepsei.

Avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Russu Vladimir a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La fel, avocatul Ticu Ion a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatului Guțuleac Marcel.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2019, au fost admise recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, de avocații Ticu Ion și Cernolev Ion, casată total decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2018, în privința inculpaților Guțuleac Marcel și Russu Vladimir și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

9.1. În argumentarea soluției pronunțate instanța de recurs ordinar a menționat că prima instanță:

a) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în coroborare cu normele de procedură penală care vizează natura juridică a acestor probe, cât și în raport cu circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării, inclusiv privind fondarea argumentelor invocate pe relevanțele stipulate în Decizia Curții Supreme de Justiție din 07.05.2013 prin care a fost judecat recursul în interesul legii formulat de Procurorul General al RM cu privire la interpretarea și aplicarea art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală.

Mai mult, concluzia neclară și divergentă că: *„faptul însușirii prin înșelăciune a sumei de bani menționate de către inculpați se confirmă prin... corpurilor delictive și proceselor-verbale privind acțiunile efectuate în cadrul cauzei penale. Totodată, nulitatea actelor de urmărire penală, urma a fi contestată la finisarea urmăririi penale în conformitate cu prevederile art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală. Înscrisurile din agenda inculpatului Guțuleac M., nu sunt de natură să combată învinuirea adusă inculpaților... Recomandarea Curții Supreme de Justiție, invocată de către partea apărării, nu are caracter obligatoriu pentru instanța de judecată”,* nu corespunde exigențelor prevăzute în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale;

b) statuând divergent că: „partea vătămată Ceban S. a declarat că vocea de pe înregistrarea prezentată de inculpatul Guțuleac M. este a sa, doar că înregistrarea

reprezintă fragmente din toate discuțiile inculpatul Guțuleac M..., în ședința de judecată a prezentat un CD, care conține discuțiile dintre el și partea vătămată Ceban S.”, neîntemeiat a conchis că: „CD cu înregistrări prezentat instanței de inculpatul Guțuleac M., au fost obținute în afara procesului penal, deoarece nu au fost autorizate de judecătorul de instrucție, nu există certitudine referitor la autenticitatea sursei pe care a înregistrată convorbirea și nu este stabilită autenticitatea vocilor, prin urmare în condițiile art. 94 alin. (1) Cod de procedură penală, această înregistrare nu poate fi admisă ca probă și nici nu poate fi pusă la baza sentinței”. Or, această concluzie contravine prevederilor de drept enunțate, prescrise în art. 93 alin. (2) pct. 3), 101 alin. (1) și (4), 158 alin. (1), (3) pct. 2), 164 Cod de procedură penală, cât și jurisprudenței CtEDO, din care rezultă că pentru efectuarea înregistrărilor audio în particular nu este necesară autorizația judecătorului de instrucție, aceasta nefiind o măsură specială de investigație dispusă de organul de urmărire penală. Totodată, nu se poate exclude faptul că mijloacele de probă obținute de către un particular pot conduce uneori la o lipsă de echitate a procedurii, de aceea instanța urmează să aprecieze dacă procedura a avut un caracter echitabil în ansamblul său, în coroborare cu celelalte probe acumulate pe caz, și dacă prin administrarea și acceptarea în calitate de probe a înregistrărilor audio efectuate în particular nu este încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, prevăzut la art. 6 CEDO (*Hotărârea CtEDO din 12.07.1988, Schenk vs. Elveția, Hotărârea CtEDO din 06.04.2004, Shannon c. Marii Britanii*). Prin urmare, proba nominalizată urmează a fi apreciată separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, cât și în coroborare cu toate probele în ansamblu.

La rândul său, instanța de apel:

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în coroborare cu normele de procedură penală care vizează natura juridică a acestor probe, cât și în raport cu circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării, inclusiv privind fondarea argumentelor invocate pe relevanțele stipulate în Decizia Curții Supreme de Justiție din 07.05.2013 prin care a fost judecat recursul în interesul legii formulat de Procurorul General al RM cu privire la interpretarea și aplicarea art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală.

Mai mult, concluzia neclară și divergentă că: „vina inculpaților se confirmă și prin corpurile delictelor recunoscute prin ordonanța din 01.07.2016 și anume: un CD-disc ridicat de la Bodiș I. la 22.04.2016 și materialele nr. 811-din 14.03.2016, precum și procesele-verbale ale acțiunilor de urmărire penală” nu corespunde exigențelor

prescrise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale;

c) neîntemeiat și divergent a conchis că: „partea vătămată Ceban S. a declarat că vocea de pe înregistrarea prezentată de inculpatul Guțuleac M. este a sa, doar că înregistrarea reprezintă fragmente din toate discuțiile inculpatul Guțuleac M..., instanța de judecată just nu a admis ca probă și nu a pus la baza sentinței CD-ul cu înregistrări prezentat instanței de inculpatul Guțuleac M., or, acestea au fost obținute în afara procesului penal, nu au fost autorizate de un judecător de instrucție, nu există certitudine referitor la autenticitatea sursei pe care a fost înregistrată convorbirea și nu este stabilită autenticitatea vocilor...”. Or, această concluzie contravine prevederilor de drept enunțate, prescrise în art. 93 alin. (2) pct. 3), 101 alin. (1) și (4), 158 alin. (1), (3) pct. 2), 164 Cod de procedură penală, cât și jurisprudenței CtEDO, din care rezultă că pentru efectuarea înregistrărilor audio în particular nu este necesară autorizația judecătorului de instrucție, aceasta nefiind o măsură specială de investigație dispusă de organul de urmărire penală. Totodată, nu se poate exclude faptul că mijloacele de probă obținute de către un particular pot conduce uneori la o lipsă de echitate a procedurii, de aceea instanța urmează să aprecieze dacă procedura a avut un caracter echitabil în ansamblul său, în coroborare cu celelalte probe acumulate pe caz, și dacă prin administrarea și acceptarea în calitate de probe a înregistrărilor audio efectuate în particular nu este încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, prevăzut la art. 6 CEDO (*Hotărârea CtEDO din 12.07.1988, Schenk vs. Elveția, Hotărârea CtEDO din 06.04.2004, Shannon c. Marii Britanii*).

Prin urmare, proba nominalizată urmează a fi apreciată separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, cât și în coroborare cu toate probele în ansamblu;

c) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate de procuror și avocați, și repetate în recursurile ordinare, inclusiv în felul și esența probatorie, în care acestea sunt reproduse la pct. 3., 3.2., 3.3., 5.1. și 5.2. din prezenta decizie;

d) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile date în prima instanță de către părțile vătămate Bodiu I. și Ceban S., martorilor Cucută I., Agache S., Hamurari G., Ceban A., corpurile delictive - 1 CD cu înregistrarea discuțiilor între inculpatul Guțuleac M. și partea vătămată Bodiu I.;

e) a reținut neclar și divergent că: „sentința a fost pronunțată public la 23 februarie 2018, deci termenul de 15 zile de depunere a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 12 martie 2018. Astfel, apelul procurorului din 12 martie 2018 este declarat în termen. Avocatul Tocan Radion a declarat apel, în numele părților vătămate, la 13 martie 2018, cu respectarea prescripțiilor alin. (1) al art. 402 Cod de procedură penală”. Or, instanța de apel nu a soluționat chestiunea privind legalitatea termenului în care a declarat apel avocatul Tocan Radion în numele părților vătămate,

în raport cu art. 402 alin. (1), 230 alin. (2), 231 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală.

În același timp, avocatul Tocan Rodion a anexat la referința asupra recursurilor ordinare 2 scrisori ale Î.S. „POȘTA MOLDOVEI”, în cea din 22.04.2019 fiind indicat că: „în ce privește ziua depunerii scrisorii de către Dvs, Î.S. „POȘTA MOLDOVEI” nu se poate expune odată ce scrisoarea în cauză intră în categoria trimiterilor poștale simple, iar acestea la rândul său nu sunt supuse înscrierii în catalogul trimiterilor înregistrate”, iar în cea din 15.05.2019 că: „în cazul dvs., scrisoarea fiind depusă la data de 12 martie 2018 orele 17:30, adică după ora de extragere, aceasta a fost extrasă în următoarea zi lucrătoare și în aceeași zi a fost prelucrată, obliterated și expediată către oficiul poștal de destinație”. Însă, caracterul sumar și divergent al informației conținute în ambele comunicări enunțate supra, cât și faptul că recursul ordinar se judecă fără citarea părților la proces, pune în imposibilitate instanța de recurs să exercite verificarea termenului de declarare a apelului de către avocatul Tocan Rodion (pct. 3.1. din decizie).

Instanța de recurs ordinar a conchis, că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursurile de pe rol sunt întemeiate.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2020, a fost respins ca fiind depus peste termen apelul declarat de avocatul Tocan Rodion în numele părților vătămate Bodiou Ion și Ceban Serghei. A fost respins ca fiind nefondat apelul procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu.

Au fost admise apelurile declarate de către avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Russu Vladimir și de avocatul Ticu Ion în numele inculpatului Guțuleac Marcel, casată integral sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru primă instanță prin care:

Procesul penal intentat în privința lui Guțuleac Marcel și Russu Vladimir în baza art. 190 alin. (5) Cod penal a fost încetat conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, din motiv că, există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerii la răspundere penală.

10.1. Instanța de apel a reținut că, potrivit rechizitorului, inculpații Guțuleac Marcel și Russu Vladimir, se învinuiesc că, în perioada lunii iunie 2014, abuzând de încrederea lui Bodiou Ion și Ceban Serghei, sub pretextul inițierii unor careva afaceri, urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane, aflându-se în municipiul Chișinău, la intersecția străzilor Ion Creangă cu Coca, au primit de la ultimii suma totală de 58 000 (cincizeci și opt mii) euro, ceea ce la momentul menționat, constituia 1 098 027 (un milion nouăzeci și opt mii douăzeci și șapte) lei, însă cu banii primiți au dispărut, sustrăgându-se de la părțile vătămate cărora le-au cauzat o daună materială în proporție deosebit de mare pe suma indicată.

De către organul de urmărire penală acțiunile lui Guțuleac Marcel și

Russu Vladimir au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, comisă de două sau mai multe persoane, în proporții deosebit de mari.*

În constatarea vinovăției inculpaților, Guțuleac Marcel și Russu Vladimir, privind comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal au fost prezentate următoarele mijloace de probă și procedee probatorii:

- plângerea comună depusă de Ceban Serghei și Bodiou Ion (f.d. 10 vol. I);
- declarațiile părții vătămate Bodiou Ion (f.d. 12, f.d. 216-217 vol. II);
- declarațiile părții vătămate Ceban Serghei (f.d. 29-33, 221-226, vol. I, f.d. 75-76, vol. II).

- declarațiile martorului Cucută Iurie (f.d. 35, vol. I);
- declarațiile martorului Agache Stela (f.d. 238-239 vol I);
- declarațiile martorului Hamurari Ghenadie (f.d. 244-245 vol I);
- declarațiile martorului Ceban Alexei (f.d. 1-2, vol. I);
- ordonanța din 01.07.2016 prin care au fost recunoscute corpurile delictive și anume: un CD disc ridicat, de la Bodiou Ion la data de 22.04.2016 și materialele nr.811-812 din 22.04.2016 (f.d. 160, Vol. I);

- procesul-verbal de ridicare din 22 aprilie 2016, prin care de la Bodiou Ion a fost ridicat un CD disc cu un fișier Voce 001 cu înscrisura convorbirii audio între Bodiou Ion și Guțuleac Marcel (f.d. 22, vol. I);

- procesul-verbal de examinare a obiectelor din 27 aprilie 2016, prin care a fost examinat CD-ul ridicat de la Bodiou Ion cu înscrisura convorbirii audio între Bodiou Ion și Guțuleac Marcel, prin care se confirmă faptul primirii banilor de către ultimul și faptul că ar urma să facă careva acțiuni și să transmită lui Bodiou Ion suma de bani primită (f.d. 23-27, vol. I);

- materialele acumulate de Inspectoratul de Poliție Edineț, care au examinat cererile lui Ceban Serghei și Bodiou Ion de a atrage la răspundere penală pe Guțuleac Marcel și Russu Vladimir (f.d. 54-76, vol. I);

- proces-verbal de percheziție la domiciliul lui Guțuleac Marcel din 10.05.2016 (f.d. 44 vol. I).

- informația despre ratele de schimb (curs valutar) (f.d. 78, vol. I);
- Ordonanța de punere sub învinuire a cet. Russu Vladimir din 25.07.2016 (f.d. 92, vol. I);

- ordonanța de punere sub învinuire a cet. Guțuleac Marcel din 25.07.2016 (f.d. 105, vol. I).

Cu referire la argumentul invocat de partea apărării precum că, persistă circumstanțe prevăzute la art. 275 alin. (9) Cod de procedură penală, care exclud urmărirea penală, deoarece a fost încălcată competența procurorului la efectuarea urmăririi penale, instanța de apel a reținut următoarele.

Prin Ordonanța din 22.04.2015 procurorul secției exercitare a urmăririi penale în cauze de criminalitate organizată și excepționale a Procuraturii Generale,

Popescu Corneliu, a dispus începerea urmăririi penale în baza materialelor acumulate pe faptul comiterii infracțiunii de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, comisă în proporții deosebit de mari, adică pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, cu conferirea cauzei nominalizate a numărului de ordine 2016928124. (f.d. 1, vol. I).

Potrivit art. 271 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală sau procurorul, sesizat este obligat să-și verifice competența și dacă organul de urmărire penală constată că nu este competent a efectua urmărirea penală, imediat, dar nu mai târziu de 3 zile, trimite cauza procurorului care exercită conducerea urmăririi penale pentru a o transmite organului competent.

Reieșind din prevederile art. 266 Cod de procedură penală, efectuarea urmăririi penale pentru săvârșirea infracțiunii imputate inculpaților, este de competența organului de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne.

Prevederile alin. (7) art. 271 Cod de procedură penală stipulează că, Procurorul General și adjuncții lui, în caz de necesitate, în scopul asigurării urmăririi complete și obiective, sub toate aspectele, pot dispune, prin ordonanță motivată, efectuarea urmăririi penale de către orice organ de urmărire penală, indiferent de competență, însă neglijând norma menționată, se constată din materialele cauzei, că procurorul, al secției exercitare a urmăririi penale în cauze de criminalitate organizată și excepționale a Procuraturii Generale, Popescu Corneliu, prin ordonanța din 22 aprilie 2015, a decis să exercite personal urmărirea penală, însă nu a emis în acest sens vreă ordonanță.

Instanța de apel a constatat că, în ordonanța privind pornirea urmăririi penale este indicat în dispozitiv că procurorul își asumă exercitarea urmăririi penale.

Totodată, în conținutul ordonanței procurorul nu face trimitere la art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală, nu-l invocă și nici nu motivează în nici un fel de ce nu expediază cauza penală după competență chiar la organul de urmărire penală de la IP Buiucani mun. Chișinău și nici nu indică de ce anume, procurorul Popescu Corneliu va efectua urmărirea penală mai obiectiv și complet.

Prin urmare, este evident că procurorul încalcă competența și personal și-a asumat exercitarea urmăririi penale într-o cauză penală care nici măcar nu i-a fost repartizată de către procurorul ierarhic superior și care contrar nu a fost înregistrată în Registru 1.

Astfel, la cele sus menționate, semnificativ este și principiul legalității procesului penal, coroborat cu prevederile art. 279 alin. (1) Cod de procedură penală, care indică că acțiunile procesuale se efectuează în strictă conformitate cu prevederile prezentului cod.

Totodată, instanța de apel a reținut că inițial Bodiș Ion și Ceban Serghei au depus la data de 09 martie 2016 cereri la Procuratura raionului Edineț privind transmiterea a 58 000 Euro în or. Edineț lui Guțuleac Marcel și Russu Victor, aceștia refuzând să le restituie.

Cererile date, de către Procurorul raionului Edineț, Chistruga Ion, au fost expediate pentru examinare la IP Edineț, care examinându-le a emis încheiere de casare a materialului, arhivare și a expediat răspuns cu nr. 160r din 23.03.2016 solicitanților Bodiou Ion și Ceban Serghei și Procurorului raionului Edineț, Chistruga Ion prin care-i informează că aceștia sunt în drept să se adreseze în instanța de judecată în ordine civilă pentru restituirea datoriei. Răspunsul dat nu a fost contestat, dar a fost depusă a cerere similară la Procuratura Generală.

Cererile depuse la 28.03.2016 de către Bodiou Ion și Ceban Serghei au fost înregistrate la 06 aprilie 2016 la Procuratura Generală, aceștia nefiind preveniți de răspundere penală pentru denunț calomnios.

Instanța de judecată a ignorat faptul că conform materialelor dosarului temei pentru pornirea urmăririi penale a constituit procesul-verbal privind constatarea infracțiunii din 22.04.2016 (f.d.3) și Raportul din 19.04.2016, întocmit de procurorul Popescu Corneliu (f.d.2), care nu este înregistrat în REI nr. 1.

Prin urmare, organul de urmărire penală a efectuat acțiuni de urmărire penală, precum recunoașterea în calitate de parte a vătămată pe cet. Bodiou Ion la 21.04.2016, pe când nu era pornit procesul penal, fapt ce încalcă principiul legalității.

Legiuitorul în art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală indică că încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sânt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural. Fapt pentru care urmează a fi declară nulă recunoașterea și audierea în calitate de parte vătămată a cet. Bodiou Ion.

Instanța de apel a notat, că în cazul de față, procurorul Popescu Corneliu, nu era competent de a exercita urmărirea penală în această cauză și nici nu a justificat, contrar prevederilor art. 207 alin. (9) Cod de procedură penală, care era necesitatea de a exercita personal urmărirea penală în acest caz. Urmărirea penală s-a efectuat cu încălcarea competenței materiale, procurorul Popescu Corneliu nu deținea competența de efectuare a urmăririi penale a cauzei penale, care, potrivit legii (art. 266 Cod de procedură penală), era de competența OUP al MAI.

Schimbarea competenței putea avea loc numai în temeiul art. 271 alin. (7) Cod de procedură penală, printr-o ordonanță motivată a Procurorului General ori a adjuncților lui. Potrivit prevederile art. 251 alin. (2), (3) Cod de procedură penală încălcarea normelor de competență după materie sau după calitatea persoanei atrage nulitatea actului procedural, nulitate care nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată la orice etapă a procesului de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv, din oficiu.

În procesul penal, potrivit art. 94 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești datele

care au fost obținute de o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală.

Prin urmare instanța de apel a reținut, ca fiind justificate alegațiile apărării inculpaților, privind încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie, care sânt obligatorii și în conformitate cu art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, atrage nulitatea actelor procedurale.

Totodată, potrivit alin. (3) art. 251 Cod de procedură penală, nulitatea prevăzută în alin. (2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Astfel, având în susținere prevederile art. 339 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, instanța de apel a dispus încetarea procesului penal în privința lui Guțuleac Marcel și Russu Vladimir, or, în cazul în care pe parcursul judecării cauzei, se constată că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, instanța de judecată este obligată să înceteze procesul penal.

10.2. Cu referire la apelul avocatului Tocan Rodion în numele părților vătămate Ceban Serghei și Bodiș Ion, instanța de apel l-a considerat ca fiind depusă cu omiterea termenului, luând în considerație că sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani), a fost pronunțată public la data de 23 februarie 2018, iar cererea de apel a fost depusă la data de 15 martie 2018, ceea ce se atestă prin ștampila aplicată de instanța de judecată, iar conform ștampilei ÎS „Poșta Moldovei” la data de 13 martie 2018.

Referitor la răspunsul ÎS „Poșta Moldovei” la care face referire avocatul părții vătămate, Tocan Rodion, prin care se invocă că, „...graficul de schimb al poștei cu oficiile poștale din mun. Chișinău, timpul extragerii corespondenței din cutia poștală nr. 36, MD-2043 este stabilit odată pe zi, în fiecare zi lucrătoare, la ora 07:27. În cazul dvs., scrisoarea fiind depusă la data de 12 martie 2018 orele 17:30, adică după ora de extragere, aceasta a fost extrasă în următoarea zi lucrătoare și în aceeași zi a fost prelucrată, obliterated și expediată către oficiul poștal de destinație”, instanța de apel a notat că, prin aceasta nu se confirmă că cererea de apel a fost depusă la data de 12 martie 2018, ci expune graficul de schimb al poștei cu oficiile poștale, totodată explicând asupra celor indicate de apărare în interpelarea sa, și anume: „în cazul dvs., scrisoarea fiind depusă la data de 12 martie 2018 orele 17:30, adică după ora de extragere, aceasta a fost extrasă în următoarea zi lucrătoare”.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, la materialele cauzei nu este anexată vreo confirmare a faptului că, cererea de apel a fost depusă la data de 12 martie 2018, or, conform scrisorii din 22 aprilie 2019, ÎS „Poșta Moldovei” a indicat că, în ce privește ziua depunerii scrisorii de către dvs., nu se poate expune odată ce scrisoarea în cauză intră în categoria trimitărilor poștale simple, iar acestea la rândul său nu sunt supuse înscrierii în catalogul trimitărilor înregistrate.

11. Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Devder Djulieta

împreună cu procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, declară recurs ordinar în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea totală a deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului partea acuzării invocă că motivarea soluției instanței de apel privind încetarea procesului penal, în legătură cu faptul că s-au stabilit circumstanțe care exclud posibilitatea tragerii la răspundere penală, este expusă într-o formula vagă, neclară, iar prin această inactivitate instanța de apel a încălcat exigențele art. 414 Cod de procedură penală, precum și prevederile art. 436 Cod de procedură penală, deoarece nu a respectat indicațiile instanței de recurs la remiterea cauzei spre rejudecare.

Remarcă acuzarea, că potrivit art. 274 alin. (1) Cod de procedură penală „organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune.

Din cuprinsul normei citate, rezultă că, pornirea urmăririi penale reprezintă momentul incipient al acestei etape a procesului, care are la bază doar o bănuială rezonabilă de comitere a unei infracțiuni și implică efectuarea ulterioară acțiuni de urmărire penală, în vederea stabilirii circumstanțelor cauzei, a confirmării sau a infirmării bănuielii despre săvârșirea infracțiunii și a identificării persoanelor vinovate de comiterea faptei incriminate de legea penală.

În opinia acuzării nu suportă critică argumentul instanței de apel, preluat din apelul avocatului Ticu Ion, precum că, procurorul ar fi încălcat prevederile art. 279 alin. (1) Cod de procedură penală, asumându-și competența și personal exercitând urmărirea penală într-o cauză penală, care nici măcar nu i-a fost repartizată de către procurorul ierarhic superior și care nu a fost înregistrată în Registru 1, or deopotrivă prin studiul materialelor cauzei penale se desprinde că, urmărirea penală, a fost pornită cu respectarea prevederilor legale, astfel încât la data de 22 aprilie 2016, procurorul Popescu Corneliu a întocmit raportul de constatare a infracțiunii în condițiile art. 265 alin. (3) Codul de procedură penală și tot la aceeași dată a dispus pornirea urmăririi penale.

Totodată, urmărirea penală a fost exercitată în această cauză de procuror în condițiile art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală, care la data respectivă prevedea că, în caz de necesitate, procurorul în scopul asigurării urmăririi complete și obiective, poate exercita personal urmărirea penală sub toate aspectele în orice cauză penală. Or, prin ordonanța de pornire a urmăririi penale din 22 aprilie 2016, procurorul Popescu Corneliu a indicat că, exercitarea urmăririi penale pe cauza penală nr.2016928124, și-o asumă.

Subsecvent, prin ordonanța procurorului, șef al Secției exercitare a urmăririi

penale în cauze de criminalitate organizată și excepționale a Procuraturii Generale, Bratunov Corneliu din 05 mai 2016, s-a dispus formarea în cauza penală nr.2016928124 a grupului de urmărire penală în următoarea componență: procurorii Popescu Corneliu și Roșu Sergiu, procurori în Secția exercitare a urmăririi penale în cauze de criminalitate organizată și excepționale a Procuraturii Generale, iar conducerea grupului de urmărire penală s-a pus în sarcina procurorului Popescu Corneliu.

Acuzarea a criticat și argumentul instanței de apel precum, că urmărirea penală a fost efectuată cu încălcarea competenței, or, urmărirea penală a fost exercitată de Secția exercitare a urmăririi penale în cauze de criminalitate organizată și excepționale a Procuraturii Generale, care avea competența de a efectua urmărirea penală, pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Cu referire la problemele de interpretare a competenței materiale a organului de urmărire penală și a procurorului, aspectul dat, a constituit deja subiect de discuții, și în acest sens a fost instituită o practică unitară, prin care în mod imperios se indică că organele de urmărire penală și procurorul, în cazul descoperirii infracțiunii, urmează să se conducă de dispoziția art. 257 Cod de procedură penală. Astfel, potrivit alin. (4), (5) al normei enunțate, procurorul ierarhic superior procurorul care participă la urmărirea penală în cauza respectivă poate dispune, motivat, transmiterea cauzei la un alt sector, în limitele circumscripției în care activează. Procurorul General și adjuncții lui pot dispune, motivat, transmiterea cauzei de la un organ de urmărire penală unui alt organ de urmărire penală pentru efectuarea unei urmăririi penale mai operative, mai complete și mai obiective.

Nerespectarea normelor menționate la alin. (4) și (5) din art. 257 Cod de procedură penală, privind competența funcțională în problema transmiterii cauzei de la un organ teritorial la altul, poate genera doar conflicte de competență teritorială, care se soluționează conform art. 271 alin. (3) Cod de procedură penală. În asemenea cazuri, actele procedurale întocmite și probele administrate rămân valabile.

Potrivit prevederilor art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală, în caz de necesitate, procurorul, în scopul asigurării urmăririi complete și obiective, poate exercita personal urmărirea penală sub toate aspectele în orice cauză penală. Reglementarea în cauză prevede competența general-universală a procurorului de a conduce și efectua personal urmărirea penală în orice cauză, cu excepția celor menționate în art. 269 alin. (2) Cod de procedură penală, unde doar procurorul din procuratura Anticorupție poate efectua nemijlocit urmărirea penală.

Respectiv, în celelalte cazuri procurorul împuternicit cu conducerea urmăririi penale poate exercita urmărirea penală personal, după cum s-a remarcat mai sus, în raza sectorului, raionului deservit, fără a-i fi transmisă în procedură prin ordonanța Procurorului General ori adjuncților lui.

Această concluzie se desprinde din interpretarea logică a normelor juridice generale prevăzute de art. 52 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură penală, precum și

a normelor speciale din art. 270 alin. (3) - (9), art. 271 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală.

Astfel procurorul, care dispune de dreptul de a conduce urmărirea penală într-o cauză penală, poate, prin ordonanța sa, să dispună exercitarea personală a urmăririi penale, raționamente care răstoarnă argumentul instanței de apel prin care a invocat precum că procurorul Popescu Corneliu unipersonal asumându-și competența și personal exercitând urmărirea penală într-o cauză penală, a acționat contrar prevederilor legale.

Acuzarea reține ca fiind absolut eronate afirmațiile instanței de apel, care indică că, atribuirea calității de parte vătămată lui Bodi Ion a fost efectuată în afara procesului penal sau urmăririi penale, la emiterea ordonanței fiind încălcate și prevederile art. 59 alin. (1) Cod de procedură penală, deoarece la materialele cauzei penale nu există procesul-verbal de audiere a victimei Bodi Ion, precum și cererea victimei Bodi Ion fixată fie în procesul-verbal de audiere a victimei, fie printr-o cerere separată de a fi recunoscut în calitate de parte vătămată.

Or, în speța supusă examinării, părțile vătămate Ceban Serghei și Bodi Ion, s-au adresat cu o plângere pe numele adjunctului Procurorului General, Garaba Iurie la data de 06 aprilie 2016, prin care au solicitat atragerea la răspundere penală a lui Guțuleac Marcel și Russu Vladimir pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, respectiv în condițiile art. 1 alin. (1) Cod de procedură penală, procesul penal a fost început la data de 06 aprilie 2016.

Pe cale de consecință, recunoașterea ca parte vătămată a lui Bodi Ion a avut loc în cadrul procesului penal, respectându-se în acest sens prevederile art. 279 alin. (1) Cod penal.

Mai mult, acuzarea remarcă că, în cererea adresată Procurorului Raionului Edineț, la data de 09 martie 2016, Bodi Ion a solicitat recunoașterea sa în calitate de parte vătămată, respectiv nu poate fi reținut argumentul precum că nu există cererea victimei de a fi recunoscută în calitate de parte vătămată.

Cât privește afirmațiile instanței de apel precum, că procurorul Popescu Corneliu nu era competent de a exercita urmărirea penală în această cauză și nici nu a justificat, contrar prevederilor art. 207 alin. (9) Cod de procedură penală, care era necesitatea de a exercita personal urmărirea penală în acest caz, acuzarea consideră că constatările confuze date de către instanța de apel, aferent legislației procesual penale, fac dovada faptului că, instanța indică la dispoziția unei norme care reglementează „modul de executare a ordonanței sau a hotărârii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru”, ceea ce nu are tangență cu subiectul de drept abordat în soluția instanței.

Referitor la nulitatea actelor procedurale, raportată la art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, în special încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, inclusiv încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie, acuzarea consideră ca nemijlocit instanței de apel în mod

imperios îi revenea clarificarea chestiunii privitoare la faptul care acte procedurale și mijloace de probă în prezenta cauză penală sunt lovite de nulitate absolută sau relativă, reieșind din accepțiunea normei enunțate. Or, reieșind din raționamentele expuse în decizia Plenului Curții Supreme de Justiție din 07 mai 2013, încălcarea normelor juridice privind competența după materie sau calitatea persoanei la urmărirea penală nu poate genera nulitatea tuturor actelor cauzei penale.

Astfel, actele de sesizare a organului de urmărire penală (art. 262-264 Cod de procedură penală), de începere a urmăririi penale și cele care s-au efectuat în temeiul art. 254, 257 alin. (2) Cod de procedură penală, se vor considera legale.

Totodată acuzarea remarcă că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ordonanța de pornire a urmăririi penale este unul dintre actele prin care persoanei îi este înaintată „acuzăția penală”. Conceptul de „acuzăție în materie penală” poate fi definit drept „notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale”, definiție care depinde, de asemenea, de existența sau absența unor repercusiuni importante asupra situației persoanei (*hotărârea din 27 februarie 1980, pronunțată în cauza Deweer împotriva Belgiei și hotărârea din 15 iulie 1982, pronunțată în Cauza Eckle împotriva Germaniei*).

Astfel, actul procedural cum ar fi pornirea urmăririi penale, constituie un procedeu legat de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși, nu afectează drepturi sau libertăți constituționale. Aceasta este o măsură procesuală prevăzute de lege, necesară într-o societate democratică, având drept un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării acțiunilor menționate.

12. Procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a depus un al recurs prin care solicită casarea deciziei instanței de apel, în partea neadmiterii apelului declarat de procuror prin care au fost contestate pedepsele penale aplicate condamnaților ca fiind prea blânde, corectarea erorii judiciare admise de instanța de apel, cu admiterea apelului procurorului în partea aplicării pedepselor lui Guțuleac Marcel și Russu Vladimir.

În motivarea recursului menționează, că deși instanța de apel s-a expus asupra încălcării de către procuror și neinclusiunea de către acesta în ordonanța de pornire a urmăririi penale a prevederilor art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală, totuși această instanță nu a ținut cont de faptul că prevederile art. 270 alin. (7) - (9) Cod de procedură penală au fost introduse în Codul de procedură penală la 01.08.2016, pe când cauza penală a fost pornită la 22.04.2016 și expedită în judecată, pentru examinare în fond, la 29.07.2016, adică nici nu exista acea lege care se pretinde a fi încălcată.

Relevă, că în ordonanța de pornire a urmăririi penale din 22.04.2016 procurorul face referință la prevederile art. 52 Cod de procedură penală, din conținutul cărora

rezultă că la data pornirii urmăririi penale procurorul avea toate atribuțiile legale de a-și asuma exercitarea urmăririi penale, revenindu-i atribuțiile organului de urmărire penală. Iar sub aspectul teritorial, acuzarea consideră cu instanța de apel nici nu poate supune criticii acest aspect, având în vedere faptul că cauza a fost în exercitarea unicii secții a Procuraturii Generale care avea asemenea atribuții, cu acoperire pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Sub aspectul neînregistrării materialului în Registrul nr. 1, acuzatorul de stat face referire la prevederile art. art. 262 - 278 Cod de procedură penală, care reglementează acțiunile organului de urmărire penală de la primirea plângerii și până la pornirea urmăririi penale, nicăieri nu folosește termenul de Registru nr. 1, neînregistrarea în care se impută procurorului de către instanță.

Mai mult, chiar și într-o eventuală reglementare internă privind modul de înregistrare a plângerilor și altor sesizări parvenite la organul procuraturii, lipsa vreunei ștampile, la fel termen inexistent în legislație procesual-penală, pe raportul procurorului, nu înseamnă că procurorul nu a înregistrat acel raport. Și faptul care demonstrează acest fapt este că conform ordinelor comune, inclusiv statistice, nu primește nici o cauză un număr de înregistrare în lipsa numărului de înregistrare din registrul 1.

13. Avocatul Tocan Rodion în numele părților vătămate Bodiș Ion și Ceban Serghei în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului menționează, că pe parcursul examinării cauzei a prezentat confirmarea de la ÎS „Poșta Moldovei” că la data de 12 martie 2018 prin intermediul cutiei poștale nr. 36 situată în mun. Chișinău, str. Teilor, 6, oficiul poștal 2043 a depus cererea de apel semnată de avocatul Tocan Rodion în interesele părților vătămate. Conform procedurii, scrisorile din cutiile poștale se extrag a doua zi la ora 07.27 min. dimineața, de luni până vineri și se înregistrează cu data zilei următoare depunerii.

La data de 15 mai 2019 prin intermediul poștei a mai parvenit în adresa avocatului răspunsul nr. 22195 din 15 mai 2019 prin care ÎS „Poșta Moldovei” încă o dată confirmă faptul că avocatul a depus cererea de apel la data de 12 martie 2018 prin intermediul cutiei poștale nr. 36 situată în mun. Chișinău, str. Teilor, 6, oficiul poștal 2043. Aceste acte au fost examinate de către instanța de apel însă concluzia la care au ajuns este incorectă.

Consideră greșită și soluția instanței de apel cu privire la încetarea cauzei penale, deoarece a aplicat o normă legală, și anume art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală, care la momentul întocmirii rechizitoriului și transmiterii cauzei în instanță nici nu exista. Art. 270 alin. (7)-(9) Cod de procedură penală, au fost introduse în codul de procedură penală la data de 01 iulie 2016. Astfel instanța a aplicat o normă care nu este aplicabilă speței.

Relevă că pe parcursul examinării cauzei inculpații au restituit parțial prejudiciul material cauzat, anume suma de 11 euro, astfel restanța ce urma a fi încasată de către instanță este de 47 mii euro.

Prin faptul că instanța nu a încasat prejudiciul cauzat sunt afectate și drepturile inculpaților, deoarece aceștia au restituit parțial prejudiciul, însă instanța nu s-a expus asupra acestui fapt.

14. Avocatul Ticu Ion în numele inculpatului Guțuleac Marcel a depus referință la recursurile ordinare depuse de partea acuzării, pledând pentru respingerea acestora, ca inadmisibile.

15. Avocatul Cernolev Ion în numele inculpatului Russu Vladimir, de asemenea a depus referință la recursurile procurorilor, solicitând respingerea acestora.

16. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea sunt pasibile admiterii din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, acestea se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursuri și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că criticile aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, deoarece la judecarea cauzei în ordine de apel, nu au fost respectate pe deplin prevederile procesual penale.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor

din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. *Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.*

Totodată, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În conformitate cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, întrucât decizia contestată nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția pronunțată.

În sensul celor expuse Colegiul penal lărgit reține că în prima rundă a procedurilor, instanța de recurs ordinar a remis cauza la rejudecare indicând instanței de apel că nu a ținut cont de toate probele prezentate, inclusiv probele nu au fost cercetate prin prisma prevederilor art. 100, 101 Cod de procedură penală, că nu a fost dat răspuns la toate argumentele din apeluri, inclusiv la argumentele apărării fondate pe relevanțele stipulate în Decizia Curții Supreme de Justiție din 07.05.2013 prin care a fost judecat recursul în interesul legii formulat de Procurorul General al RM cu privire la interpretarea și aplicarea art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală, precum și alte indicații.

Analizând decizia supusă recursului Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de indicațiile date anterior de către instanța ierarhic superioară, or, rejudecând cauza potrivit modului stabilit pentru prima instanță, instanța de apel a casat integral sentința de condamnare a primei instanțe pronunțând o nouă soluție prin care a dispus încetarea procesului penal în privința inculpaților Guțuleac Marcel și Russu Vladimir, din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Astfel, în situația în care instanța de apel a ajuns la concluzii radical diferite cu opiniile formulate de către prima instanță, atunci această instanță urma să scoată în evidență erorile comise la pronunțarea sentinței cât și să motiveze care sunt acele circumstanțe care generează necesitatea încetării procesului în privința inculpaților Guțuleac Marcel și Russu Vladimir, or, motivarea soluției pronunțate de către instanța de apel este una neclară și contradictorie.

Este relevant, că instanța de apel a reținut drept temei pentru încetarea procesului penal, circumstanțele prevăzute la art. 275 alin. (9) Cod de procedură penală - *există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală*, motivând că în speță a fost încălcată competența procurorului la efectuarea urmăririi penale.

Prevederile art. 275 alin. (9) Cod de procedură penală repetă conținutul pct. 6) al art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală, însă cu o importantă concretizare, și anume că alte circumstanțe care exclud sau condiționează efectuarea urmăririi penale, *trebuie să fie prevăzute de lege*.

Cu toate acestea, în practica judiciară s-a consolidat poziția că cazul de încălcare a competenței de efectuare a urmăririi penale de către un alt organ decât cele prevăzute de art. 266 – 270 Cod de procedură penală, nu constituie temei de încetare a procesului penal. Cu atât mai mult că nici normele vizate în conținutul lor, dar și art. 271 Cod de procedură penală, referitor la obligarea organelor respective de a-și verifica competența, nu conțin indicația că o eventuală efectuare a urmăririi penale, de către un alt organ decât cel prevăzut de lege, trebuie să se soldeze cu adoptarea unei soluții de încetare a procesului penal.

Potrivit art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală (Legea nr.248-251 din 05.11.2013, în vigoare 05.11.2013), în caz de necesitate, procurorul, în scopul asigurării urmăririi complete și obiective, poate exercita personal urmărirea penală sub toate aspectele în orice cauză penală.

Reglementarea în cauză prevede competența general-universală a procurorului de a conduce și efectua personal urmărirea penală în orice cauză, cu excepția celor menționate în art. 269 alin. (2) Cod de procedură penală, unde doar procurorul din procuratura Anticorupție poate efectua nemijlocit urmărirea penală.

Prin urmare, în celelalte cazuri procurorul împuternicit cu conducerea urmăririi penale poate exercita urmărirea penală personal, după cum s-a remarcat mai sus, în

raza sectorului, raionului deservit, fără a-i fi transmisă în procedură prin ordonanța Procurorului General ori adjuncților lui. Această concluzie se desprinde din interpretarea logică a normelor juridice generale prevăzute de art. 52 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură penală, precum și a normelor speciale din art. 270 alin. (3) - (9), art. 271 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a notat, că în speță *procurorul Popescu Corneliu nu era competent de a exercita urmărirea penală în această cauză și nici nu a justificat, contrar prevederilor art. 207 alin. (9) Cod de procedură penală, care era necesitatea de a exercita personal urmărirea penală, făcând astfel trimitere la o normă legală ce se referă la modul de executare a ordonanței sau a hotărârii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru, nerelevantă speței.*

În continuare instanța de recurs observă că, în pct. 31 al deciziei sale, având în susținere prevederile art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel a declarat nulă recunoașterea și audierea în calitate de parte vătămată a cet. Bodiș Ion, iar ulterior în pct. 33 al deciziei a conchis că sunt întemeiate alegațiile apărării privind încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie, care sunt obligatorii și în conformitate cu art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, atrage nulitatea actelor procedurale, fără a specifica dacă instanța consideră nule toate actele cauzei penale sau numai cele invocate anterior.

Colegiul penal lărgit consideră că la formularea unei asemenea concluzii, instanța de apel trebuia să țină cont că potrivit practicii judiciare, încălcarea normelor juridice privind competența după materie sau calitatea persoanei la urmărirea penală nu poate genera nulitatea tuturor actelor cauzei penale.

Astfel, legiuitorul nu delimitează, după anumite criterii, competența organelor de urmărire penală și a procurorilor în materia începerii urmăririi penale. Potrivit art. 272-273 Cod de procedură penală, organele de urmărire penală, indiferent de competență, sunt în drept să dispună începerea urmăririi penale, care se confirmă de procuror. Prin urmare, dacă și a fost încălcată competența după materie sau persoană de către procuror, actul de sesizare a instanței este valabil și instanța este obligată să examineze cauza în baza probelor administrate nemijlocit în fața judecății.

Atunci când se ridică excepții de nulitate bazate pe nerespectarea competenței materiale sau după calitatea persoanei, nu putem exclude toate probele din dosar.

În asemenea situații, instanțele de judecată urmează să argumenteze excluderea probelor nule din dosar în dependență de circumstanțele concrete ale fiecărei cauze, a posibilității administrării unor probe, viciate la faza urmăririi penale (audierilor părții vătămate, a martorilor de către procurorul care nu deținea competența de efectuare a urmăririi penale), ce se verifică în judecată, cu asigurarea dreptului la apărare a inculpatului.

În concluzie, la îndeplinirea măsurilor prevăzute de art. 100-101 Cod de procedură penală, fiind constatată derogarea de la reglementările competenței materiale ori personale, instanța de judecată este în drept să se pronunțe, după caz,

prin sentință de condamnare ori de achitare, dar nu și de încetare a procesului penal invocând art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Dezideratele formulate mai sus au fost explicate amănunțit și în decizia Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013, prin care a fost soluționat recursul în interesul legii formulat de Procurorul General al Republicii Moldova cu privire la interpretarea și aplicarea art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală.

De altfel, instanța de recurs ține să accentueze și faptul, că potrivit art. 465⁴ alin. (2) Cod de procedură penală, decizia pronunțată în interesul legii este obligatorie din ziua pronunțării.

Sub un alt aspect, instanța de recurs ordinar reține și faptul că potrivit sentinței primei instanțe, acțiunea civilă înaintată de părțile civile Bodiou Ion și Ceban Serghei a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în ordinea procedurii civile.

La rândul său, deși instanța de apel a casat integral sentința pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru primă instanță prin care, procesul penal intentat în privința lui Guțuleac Marcel și Russu Vladimir în baza art. 190 alin. (5) Cod penal a fost încetat conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, din motiv că, există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerii la răspundere penală, totuși această instanță nu a soluționat chestiunea privind soluționarea acțiunii civile.

Or, în conformitate cu art. 394 alin. (5) partea descriptivă a sentințelor de condamnare sau achitare ori de încetare a procesului penal trebuie să conțină motivele pe care este întemeiată hotărârea instanței cu privire la acțiunea civilă sau la repararea pagubei materiale cauzate de infracțiune.

Totodată, potrivit art. 397 Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de condamnare, precum și al celei de achitare sau de încetare a procesului penal, pe lângă chestiunile enumerate în art. 395 și 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă hotărârea cu privire la acțiunea civilă înaintată sau hotărârea pronunțată din oficiu de către instanță referitor la repararea pagubei, chestiune care a fost omisă de către instanța de apel.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, urmând să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și

temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirilor înaintate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

17. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Devder Djulieta împreună cu procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, și de către avocatul Tocan Rodion în interesele părților vătămate Bodiou Ion și Ceban Serghei, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2020, în cauza penală în privința lui Guțuleac Marcel xxxxx și Russu Vladimir xxxxx, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **21 ianuarie 2022.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

Plămădeală Ghenadie